# שער מאמרי רז"ל — מסכת ברכות



(ד"ש ד"א ע"א) מאמר בברכות פ"א ד"ה ע"ב וז"ל ר' יוחנן חלש עאל לגביה ר' חנינא א"ל חביבין עליך יסורין א"ל לא הם ולא שכרם א"ל הב לי ידך יהב ליה ידיה ואוקמיה כו'. כבר הודעתיך בפ' ידע שור קונהו כו' כי בשם יל"י שהוא שם השני של שם ע"ב בו העלה מרע"ה לארונו של יוסף ושם נת' טעמו וגם סגולת זה השם להקים את החולה מחוליו ולכן נרמז בר"ת יהיב ליה ידיה שהוא ר"ת יל"י ובכן ואוקמיה כו' ולכן צריך שיאמר לחולה הב לי ידך ואז יתן ידו החולה ואז יאמר לו המעמיד אותו יהב ליה ידיה ואוקמיה ויכוין בר"ת של השם הנז':

שם פ"א ד"ז ע"א וז"ל א"ר אליעזר א"ר חנינא לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה עיניך כו'. כבר הודעתיך במאמר ס' הזוהר פ' שלח לך בענין נשים דעתן קלה מה ענייננו והנה כאשר נמשך הברכה שהיא סוד אימא עילאה בסוד ברוך כבוד ה' ממקומו כנודע והברכה הזאת נמשכת אל נוקבא דז"א דרך ההדיוט שהוא ז"א ואז אין דעתה קלה כבתחילה לפי שאז יש לה מוחין גמורים וסוד הענין הוא כמו שהודעתיך בשער רוח הקדש בענין היחודים ענין שם בוכ"ו הנמשך משם אהי"ה שבבינה המתפשטת עד הנוקבא לתת לה מוחין וסוד בוכ"ו הוא בגי' ד"ל כשיעור קומת המלכות ארך שלשים באמה ורוחב ד' באמה כנודע ומכח זה השם נעשה בה מלוי המלוי של אדנ"י שהם ד"ל אותיות בזה האופן אל"ף למ"ד פ"א דל"ת למ"ד תי"ו נו"ן וא"ו נו"ן יו"ד וא"ו דל"ת וז"ס הדיוט שהוא בגי' ד"ל:

אמר שמואל עוד מצאתי שבברכת הדיוט היא ברכת כהנים ויש בה ג' הויו"ת יברכך ה' יאר ה' ישא ה' וכל הוי"ה מאלו היא בז"א שהיא הוי"ה דמ"ה וג' פעמים מ"ה הם בגי' קל"ה וזמ"ש אל תהי ברכ' הדיוט קל' בעיניך כו':

אמר שמואל כך מצאתי האותיות וצ"ע כי האותיות האלו הם ל"ה אותיות ובאולי אות הוא"ו היא חסרה ו"ו בלא אל"ף ואז יהיו ד"ל אותי' ובאולי להיותה חסרה אלף נק' דלה ועניה כנלע"ד או מלת תי"ו חסרה יו"ד:

עוד מצאתי דרך שני במא' הנז' ויש בו מהאמור ויש בו חידוש ג"כ וז"ל כבר הודעתיך ענין אומרם ז"ל נשים דעתן קלה וזה הוא בהיו' נוק' דז"א מאחוריו אמנם בהיותם פב"פ אז הברכה שמקבל ז"א הנק' הדיוט מן אי' עילאה הנק' ברכה לצור' נוקבי' אין הברכה ההיא קלה אמנם יש בה דעת שלם כי אז נותן בה הארת ע"ב ק"ל וע"ב קד"ם שהם בגי' תח"י נפשי ותהללך שהם חיי המלכות הנק' נפש הם סוד ולכל תי"ת הארץ כי אז נקראת כך גם מאיר בה הוי"ה דההי"ן דבן וגם תוסיף ד' אותיו' ההויה הרי הכל דע"ת נמצא כי בתתו לה כל הברכה והארה הזאת אז אינה ברכה קלה אלא דעת שלם נותן בה והנה הדיוט בגי' ד"ל שהוא שם בוכ"ו תמורת שם (ע"ב) אהי"ה כנודע וגם הוא מספר ד"ל אותיות שיש במלוי המלוי של שם אדנ"י:

שם ד"ח ע"ב וז"ל והיינו דא"ר חייא בר אמי משמיה דעולא מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה בלבד כו' כבר הודעתיך בשער היחודים כי עיקר היחוד הוא ליחד ד' הויו"ת דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עם ד' שמות אהיה שנים דמילוי יודי"ן ואחד דאלפי"ן ואחד דההי"ן והנה הוי"ה ואהי"ה בגימטריא אמ"ה נמצאו ד' הויו"ת עם ד' אהי"ה הם ד' אמות הכוללים כל העולמות. אמר שמואל צ"ל שעולים אמ"ה עם הכולל:

שם פ"ב די"ז ע"א וז"ל ת"ר עבדים ושפחות אין עומדים עליהם בשורה כו' אלא כך אומרים לו על עבדו ושפחתו המקום ימלא לך חסרונך כו'. וצריך לדעת למה תקנו לומר ימלא ולא ישלים גם למה אמרו המקום ולא הקב"ה והענין הוא כי מקום הם ב' מלויים של הוי"ה דיודי"ן ע"ב ושל אהי"ה דיודי"ן הוא קס"א זה מ"ו וזה ק"מ ושניהם מקום והכונה היא להמשיך לו ב' מלויים הנז' שהם בגי' מקו"ם למלא לו חסרונו כשם שאלו הם מלויים אל השמות ההם וממשיכים ה' חסדים מזווג או"א עם המלויים הנז' כדי למלאת החסרון ההוא בסוד יהו"ה הנעלם שהוא יו"י והם נקודת מקום ועם נקוד פתח שבאות ה' של המקום הם ל"ב נתיבות הנמשכי' מחכמה לבינה וגם הוא וה' הוא ובית דינו יסכימו למלאת (ד"ש ע"ב) חסרונו וכתב אבא מארי זלה"ה שהוא להר"י ארזין ז"ל ונלע"ד שרובו אינו ממורי זלה"ה. אמר שמואל נלע"ד לומר שאולי כיוונו חז"ל להוי"ה במלוי מקו"ם כזה והיא י' פעמים עשרה הם ק'. ה' פעמים חמש הם כ"ה ו' פעמים שש הם ל"ו ה' פעמים חמש הם כ"ה סך הכל קפ"ו שהם בגי' מקו"ם ועליה אנו אומרי' ברוך המקום:

אמר שמואל מצאתי עזר וסיוע לדברי במאמ' אחד שמצאתי כתוב קרוב אל הנז' וזהו במא' הגדת פסח:

ברוך המקום שנתן תורה לישראל ברוך הוא כנגד ד' בנים דברה תורה כו' המקום הוא יסוד דאי' שבתוך ז"א ובו מלובש היסוד דאבא הנק' תורה ונעשה מקום לתת בו התורה הנז' והנה בסיום המקום הזה שהוא יסוד דאימא הנשלם בחזה דז"א משם נגלה היסוד דאבא הנק' תורה ונתנת בגלוי אל ז"א הנק' ישראל ואמנם זולת היות היסוד דאי' נק' מקום כפשוטו מפני שהוא המקום שבו עומדת התו' שהיא יסוד דאבא עוד יש ענין אחר ואני מסופק מה ששמעתי בזה ממורי זלה"ה אם פירושו הוא כנודע שהוא סוד ההויה הפשוטה כשתכה אותה כאמור יפ"י הפ"ה ופ"ו הפ"ה הרי הכל בגי' מקום או נלע"ד שהוא שני המלויים של הוי"ה דיודי"ן דע"ב ואהי"ה דיודי"ן קס"א שהם סוד ב' היסודות הנז' דאו"א והנה שני המלויים לבדם שלהם הם מ"ו של ע"ב וק"ם של אהי"ה דיודי"ן ושניהם בגי' מקו"ם:

(ע"ג) שם פ"ג דכ"ה ע"א (ברכות צ"ד מנחות צ"ג) וז"ל אדרבא אשתו כגופו דמייא כו' ירצה כי האברים שלה אינ' רק ממה שלוקחת מבעל' וכגופו דמייא:

שם פ"ד דכ"ט ע"ב וז"ל ת"ר כשחלה ר"א הגדול נכנסו תלמידיו לבקרו א"ל רבינו למדנו אורחות חיים כו' וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים כו'. הענין הזה הוא סוד גדו' שתתקב' תפלת האדם אם יכוין אל הכוונה שרמז בדבריו והוא כי הנה כוונת התפילה היא להמשיך מוחין דגדלות בז"א מצד אי' כמו שיתבאר בע"ה וא"ל ר"א שעיקר הכונה היא להמשיך ג"כ מוחין דז"א גם מצד אבא ושכל מגמת האדם וכונתו תהיה לבקש רחמים ולהמשיך שפע מן אבא עצמו וזמ"ש דעו לפני מי אתם עומדים פי' כי האי' נק' מ"י ואתם תתפללו אל אבא שהוא יותר לפנים מן אי' הנק' מ"י ולכן צריך המתפלל להזהר בזה:

אמר שמואל מה שמצאתי כתוב הוא דעו לפני מי אתם מתפללי' והגמ' אין כתוב בה אלא כמו שכתבתי דעו לפני מי אתם עומדי' ואולי גירס' אחרת נזדמנה להרב זלה"ה:

שם בברייתא ההיא עצמה וז"ל וכשחלה ריב"ז נכנסו תלמידיו לבקרו כו' א"ל יה"ר שתהא מורא שמים עליכם כמורא של בשר ודם כו':

כבר נתבאר אצלנו שיש בז"א צלם דמוחין אורות מקיפים ודמוחין אורות פנימיים וכל בחי' משניהם כלולה מפרצו' שלם של רמ"ח איברים כמנין מור"א עם הכולל ואמנם רמ"ח איברים דמוחין פנימיים נק' מור"א של ב"ו שהוא הצלם הנכנס תוך גוף האדם הבנוי מבשר ודם. אבל צלם המקיף נק' מורא שמים כי שמי' הוא ז"א וזהו המורא המקיף לא נכנס בפנימיותו דמו ובשרו והנה בימי החול נכנסים המוחין פנימיים תוך ז"א ובשבת נכנסי' בתוכו אף המקיפים וזה המציאות נעשה אפי' ע"י עמי הארץ אבל התלמידי חכמים ע"י מעשיהם יכולים אף בימות החול יכנסו המקיפים שהוא מה שעושים עמי הארץ בשבת וזהו מה שבירכם ריב"ז לתלמידיו שיהיו כ"כ צדיקים וחכמים ויהיה יכולת בידם שימשיכו את המקיפים הנקרא מורא שמים לתוך ז"א בפנימיותו בימי החול כמו שנכנס מורא בשר ודם שהוא הפנימיים ע"י עמי הארץ בחול כנז':

שם פ"ה דל"ג ע"א וז"ל א"ר יוחנן משום רשב"י אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעה"ז שנאמר אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אימתי בזמן שיאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה כו'. הנה ביאור המאמר הזה נתבאר היטב בשער ההקדמות דס"ו ע"ג. וגם יתבאר בפ' תזריע בדין הצרעת וע"ש האמנם בנדון דידן הכונה היא כי מן החסד המתפשט בת"ת דז"א שלישו העליון שעד החזה הוא מכוסה ושני שלישיו התחתונים הוא אורות מגולים ואלו ב' שלישים הם שתי פעמים או"ר יען כי הם מגולים ומהם נעשית הכתר דנוקבא כנודע וכשחרב בית המקדש שהיא הנקבה נתבטלו שתי אורות אלו ששני פעמים (ד"ש ע"ג) או"ר הם בגי' שחו"ק ולכן אחר החרבן שנתבטלו ב' אורות אלו אין שמחה ושחוק בעולם. גם ב' פעמים או"ר או"ר אם תסיר מהם ב' אלפין שלהם שהם השרשים שלהם הנשארי' בז"א נמצא כי היוצא אל הנקבה הוא ב' פעמים ו"ר (ע"ד) ו"ר בגי' בי"ת שהיא הנקבה ולכן משנחרב הבית הנז' אסור לאדם שימלא פיו שחוק ועיין ג"כ בש' ההקדמו' תשלום זה הדרוש באר היטב:

שם פ"ט דנ"ט ע"ב וז"ל ג' מרחיבין דעתו של אדם דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים. כבר ידעת כי ה' גבורות מתפשטות בגופא דנוק' דז"א בחג"ת נ"ה שלה והשתים האחרונות מגולות והשלש העליונות מכוסות והנה הראשונה שבמכוסות שהיא בחסד שבה נק' בית נאה כי כל בנין הנקבה הוא בחסד כמש"ה והוכן בחסד כסא והגבורה השנית שבגבורה שבה נקרא אשה נאה כי כל אשה מצד השמאל כנודע והגבורה שבת"ת נקרא כלים נאים לפי שהוא קו אמצעי וכולל הכל וממנו ניתן כח בכל וזהו מלת כלים נאים: